

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CAUZA HUSSAIN *contra* REGATULUI UNIT

Cererea nr. 21928/93

Hotărâre
21 februarie 1996

În cauza Hussain împotriva Regatului Unit¹,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului întrunită, în conformitate cu articolul 43 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului („Convenția”) și cu dispozițiile relevante ale Regulamentului Curții A², în Cameră formată din judecătorii:

dl R. Ryssdal, președinte,
dl F. Gölcüklü,
dl R. Macdonald,
dl A. Spielman,
dl N. Valticos,
dna E. Palm,
dl F. Bigi,
Sir John Freeland,
dl P. Jambrek,

și, de asemenea dl Petzold, grefier, și dl P.J. Mahoney, grefier adjunt,

după deliberarea care a avut în camera de consiliu la data de 28 septembrie 1995 și 26 ianuarie 1996,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Cazul a fost deferit Curții de către Comisia Europeană a Drepturilor Omului („Comisia”) la 8 decembrie 1994 și de către guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord („Guvernul”) la 23 decembrie 1994, în termenul de trei luni prevăzut de articolul 32 paragraful 1 și articolul 47 din Convenție. La origine se află cererea (nr. 21928/93) formulată împotriva Regatului Unit, prin care Comisia fusese sesizată în temeiul articolului 25 de către un cetățean pachistanez, dl Abed Hussain, la data de 31 martie 1993.

Cererea face trimitere la dispozițiile articolelor 44 și 48 și la declarația prin care Regatul Unit a recunoscut jurisdicția obligatorie a Curții (articolul 46); reclamația guvernului face trimitere la

Note de la grefier:

¹ Cazul are numărul 55/1994/502/584. Primul număr indică poziția cazului pe lista cazurilor înaintate Curții în anul relevant, iar al doilea număr indică anul în care cazul a fost deferit Curții. Ultimele două numere indică, respectiv, poziția cazului pe lista cazurilor înaintate Curții de la înființarea acesteia și pe lista respectivelor cereri către Comisie.

² Regulamentul A se aplică la toate cazurile deferite Curții înainte de intrarea în vigoare a Protocolului nr. 9 (P9) și ulterior numai cazurilor care vizează statele angajate în acest Protocol (P9). Ele corespund Regulamentului care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983, amendat ulterior cu câteva ocazii.

articolul 48. Obiectul cererii și a reclamației a fost obținerea unei decizii prin care să se stabilească dacă, în funcție de situația de fapt, statul respondent a încălcat exigențele articolului 5 paragraful 4 din Convenție. De asemenea, Comisia a invitat Curtea să stabilească dacă a avut loc o încălcare a articolului 14 din Convenție.

2. Ca urmare a anchetei desfășurate în conformitate cu regula 33 paragraful 3 (d8 din Regulamentul Curții A, reclamantul și-a exprimat dorința de a participa la procedură și a desemnat un avocat care urma să-l reprezinte (regula 30).

3. În scopul administrării adecvate a justiției, Președintele Curții a decis că cauza în litigiu și cauza Singh c. Regatului Unit (nr. 56/1994/503/585) să fie audiate de aceeași Cameră (regula 21 paragraful 6) în timpul unei audieri comune.

Camera, care urma să se constituie, include *ex officio* pe Sir John Freeland, judecător ales din partea Regatului Unit (articolul 43 din Convenție) și dl R. Ryssdal, președintele Curții (Regula 21§ 3 (b) din Regulamentul Curții). La 27 ianuarie 1995, în prezența Grefierului, Președintele Curții a tras la sorți numele celorlați șapte membri, și anume, dl F. Gölcüklü, dl R. Macdonald, dl A. Spielman, dl N. Valticos, dna E. Palm, dl F. Bigi și dl P. Jambrek, (articolul 43 *in fine* din Convenție și regula 21 paragraful 1).

4. În calitate de Președinte al Camerei (Regula 21 paragraful 5), dl R. Ryssdal, acționând prin grefierul adjunct, s-a consultat cu Agentul Guvernamental („Guvernul”), avocatul reclamantului și Delegatul Comisiei asupra organizării procedurii (regula 37 paragraful 1 și 38) . În conformitate cu ordinul emis în consecință, grefierul a primit memoriul guvernului la 13 aprilie 1995, iar memoriul reclamantului la 18 aprilie 1995. Secretarul Comisiei a notificat grefierul că delegatul își va depune observațiile la audiere.

5. În conformitate cu decizia Președintelui, audierea a avut loc în public la Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la 27 septembrie 1995. Curtea a ținut înaintea o ledință preliminară.

În fața Curții s-au prezentat:

(a) din partea guvernului	
dl I. Christie, Ministerul Afaceri Externe și Comunitare	Agent;
dl D. Pannick QC,	
dl M. Shaw, avocat pledant	Consilier;
dl H. Carter,	
dl H. Bayne,	
dl R. Harrington, Ministerul de Interne	Consilieri;

(b) din partea Comisiei	
dl N. Bratza,	Delegat;

(c) din partea reclamantului	
dl E. Fitzgerald QC	
dl J. Cooper, avocat pledant	consilier;
dl K. Akester	avocat consultant

Curtea a audiat pledoariile dlui Bratza, dlui Fitzgerald și a dlui Pannick.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

6. Dl Abed Hussain s-a născut în 1962 și în prezent este deținut în închisoarea din Lindholme.

7. La 12 decembrie 1978, reclamantul, în vârstă de 16 ani, a fost condamnat de Curtea regală din Leeds pentru omorul fratelui lui mai mic în vârstă de doi ani. Reclamantul a cauzat leziuni grave copilului în timp ce-l supraveghea. El a primit o sentință de detenție obligatorie „pentru durata plăcerii Magestății Sale” (during her Majesty's pleasure) în conformitate cu articolul 53 (1) din legea cu privire la copii și adolescenți din 1933 (așa cum a fost amendată) (a se vedea paragraful 23). Efectul sentinței a fost de a permite detenția reclamantului „în localul și în condițiile ordonate de către ministrul de interne”.

8. Pronunțând sentința, judecătorul a declarat:

„Vă consider a fi un tânăr care a dat dovadă de cruzime și lipsă de orice sentimente. În opinia mea, cu certitudine la momentul de față, sânteți o persoană periculoasă.”

Reclamantul a depus recurs împotriva condamnării și pedepsei. Curtea de Apel a respins recursul la 5 martie 1980.

9. Dl Hussain a fost la început deținut în aripa pentru tineri a închisorii din Liverpool și, ulterior, în instituția pentru infractorii juvenili înainte de a fi transferat în închisoarea pentru adulți.

10. Conform procedurii administrative care reglementează sentințele similare cu cea primită de reclamant, o perioadă „de pedeapsă” fixează numărul anilor de detenție necesar pentru a satisface exigențele pedepsei și intimidării (a se vedea paragraful 27).

În această privință, în 1978 judecătorul de prima instanță a adresat în scris ministrului următorul mesaj:

„Este cert faptul că, pe parcursul a două sau trei zile înaintea decesului copilului, reclamantul l-a supus unui tratament extrem de violent, lovindu-l cu palma, cu piciorul și zdruncinându-l. Copilul avea pe corp circa 50 de vânătăi, iar creierul și coloana vertebrală îi erau lezate. Din moment ce reclamantul a negat orice abuz fizic al fratelui lui, era imposibil de a stabili motivele unei astfel de violențe.

Reclamantul este fără îndoială un tânăr minciunos fără scrupule, dar trăsătura cea mai neobișnuită este impasivitatea lui. El nu a manifestat nici un sentiment în legătură cu decesul și leziunile cauzate fratelui lui.

Aceasta mi-a provocat sentimentul că el este un tânăr foarte periculos, totalmente impasabil de brutalitate. Sunt preocupat de faptul că acest aspect al caracterului lui să fie luat în considerație la eventuala examinare a posibilității de punere în libertate. El încă mai are trei surori și frați mai mici și siguranța lor trebuie să constituie un argument predominant. Sunt profund preocupat de aparența de normalitate pe care o manifestă acest tânăr; ea fiind probabil extrem de amăgitoare.

Nu pot recomanda vreo perioadă pentru detenția lui. Ea trebuie să continue până va fi posibil de a afirma cu certitudine rezonabilă că odată cu atingerea maturității, pericolul pe care-l prezenta pentru cei din jur va dispărea. Problema este că el este deja „matur pentru anii lui”, după cum l-a descris un ofițer de poliție. În cazul dat, a fi matur implică mai mult decât doar

a fi un băiat în creștere. Nu pot recomanda nimic altceva decât să se țină cont de acest avertisment.”

11. Numai în 1986 a fost fixată perioada de detenție a reclamantului, cincisprezece ani de detenție, de către ministrul de interne după un proces confidențial de consultații la care au participat judecătorul de prima instanță și Lord Chief Justice. Pe parcursul acestui proces, în care reclamantul nu a beneficiat de posibilitatea de a consulta vre-un document, judecătorul care a pronunțat sentința a recomandat o perioadă de zece ani „ținând cont de vârsta deținutului la epoca infracțiunii”, Lord Chief Justice a fost de acord cu această propunere dar a declarat că perioada recomandată trebuie să fie o „perioadă minimală absolută”. Oricum, ministrul de interne a comentat astfel: „Nu pot accepta perioada fixată de către judecător ca fiind proporțională cu gravitatea unei din cele mai înfiorătoare crime cu care m-am confruntat vre-odată.” Respectiv, el a mărit perioada propusă cu cinci ani.

Aceste detalii i-au fost pentru prima dată comunicate reclamantului printr-o scrisoare trimisă de ministrul de interne la 6 octombrie 1994 în conformitate cu hotărârea Camerei Lorzilor din 24 iunie 1993 (a se vedea paragraful 30).

12. Pe parcursul detenției reclamantului Comisia pentru eliberarea condiționată (Parole Board) (a se vedea paragraful 37) examinase necesitatea recomandării eliberării reclamantului cu patru ocazii.

13. Comisia pentru eliberare condiționată a efectuat primul control în decembrie 1986. Rapoartele au evidențiat un progres pozitiv și după cum, ulterior, i-a fost comunicat reclamantului:

„Comitetul local de control (a se vedea paragraful 38), apreciind riscul ca fiind acceptabil, a considerat oportun de a fixa o dată pentru eliberarea condiționată a dlui Hussain”.

Cu toate acestea, comisia pentru eliberare condiționată nu a recomandat punerea în libertate a reclamantului, dar transferul lui într-o închisoare de categoria C, cu un regim mai puțin strict, și a preconizat efectuarea următorului control în august 1990. La acea epocă, reclamantul nu a consultat nici unul din rapoartele prezentate comisiei și nu a avut posibilitatea de a fi audiat de comisie.

14. Comisia pentru eliberare condiționată a examinat din nou cazul reclamantului în 1990. Un rezumat al procedurii de control emis de ministrul de interne, care i-a fost comunicat ulterior reclamantului, declara:

„Comisia locală pentru eliberare condiționată a recomandat fixarea unei date provizorii pentru eliberarea condiționată a dlui Hussain (...)

Comisia nu a recomandat punerea dlui Hussain în libertate, ci transferul lui într-o închisoare cu un regim deschis și declanșarea unei noi proceduri de control la un interval de optsprezece luni. Cu toate acestea, ministrul de interne a respins recomandările comisiei și a dispus transferul reclamantului într-o închisoare de categoria C și efectuarea unui control ulterior începând cu luna octombrie 1992.”

Din nou, reclamantul nu a avut posibilitatea de a consulta rapoartele care-l vizau și nu a fost audiat de către comisie. De asemenea, motivele deciziei adoptate nu i-au fost divulgate.

15. După încheierea celei de-a treia proceduri de control în decembrie 1992, comisia pentru eliberare condiționată a recomandat transferul reclamantului într-o închisoare cu un regim deschis și efectuarea unui control ulterior după un interval de șase luni. Cu toate acestea, ministrul de

interne, în exercițiul puterii sale reglementare (a se vedea paragraful 29), a respins această recomandare, ordonând menținerea reclamantului în închisoare cu regim închis și efectuarea unui control ulterior în martie 1995. Reclamantului i s-a comunicat în martie 1993 numai faptul că eliberarea lui nu a fost recomandată, precum și data următorului control.

16. În iunie 1993, dl Hussain a solicitat un control jurisdicțional (judicial review) (a se vedea paragraful 39) a deciziei comunicate în martie 1993, pentru motivul că nu a avut posibilitatea să consulte rapoartele elaborate cu privire la cazul lui și prezentate comisiei. El a invocat hotărârea în cauza Prem Singh (a se vedea paragraful 24), prin care s-a stabilit că, conform dreptului comun, persoanele deținute la discreția Majestății Sale (during Her Majesty's pleasure) aveau dreptul de a consulta aceste rapoarte.

17. La 13 octombrie 1993, comisia pentru eliberare condiționată a solicitat Curții Supreme să reexamineze neîntârziat cauza reclamantului și să-i comunice ansamblul documentelor anexate la dosar cu scopul ca acesta să-și prezinte observațiile în cunoașterea cauzei. Reclamantul și-a retras cererea privind controlul jurisdicțional.

18. În timpul ultimului control din ianuarie 1994, reclamantului i s-a acordat posibilitatea de a consulta rapoartele prezentate comisiei pentru eliberare condiționată, dar nu și oportunitatea de a se înfățișa în fața comisiei. Ca urmare a controlului în litigiu, ministrul de interne a acceptat recomandările comisiei pentru eliberare condiționată de a transfera reclamantul într-o închisoare cu regim deschis, transferul fiind efectuat în februarie 1996.

19. Reclamantul a fost deținut pentru o perioadă de mai mult de șaptesprezece ani.

II. Dreptul și practica internă relevantă

A. Categoriile de detenție în caz de omor

20. O persoană care provoacă în mod ilegal moartea unei alte persoane din intenția de a o ucide sau de a-i cauza traume corporale grave este culpabilă de omor. Dreptul englez impune o pedeapsă obligatorie pentru omor: „detenție la discreția Majestății Sale” în cazul în care acuzatul nu a atins vârsta de 18 ani (articolul 53 paragraful 1 din Legea din 1933 versiune amendată) privind Copiii și Adolescenții (a se vedea paragraful 23); „plasarea în custodie pe durata vieții” în cazul în care autorul crimei are vârsta între 18-20 ani (articolul 8 paragraful 1 din legea din 1982 privind justiția penală și „închisoare pe viață” în cazul în care inculpatul a atins vârsta de 21 de ani (articolul 1 paragraful 1 din legea din 1965 cu privire la omucidere (abolirea pedepsei cu moartea).

Sentințele pe viață obligatorii sânt fixate de lege, pe când sentințele permanente discreționare, pot fi impuse de către un tribunal în mod independent persoanelor condamnate de anumite infracțiuni cu caracter violent sau sexual, cum ar fi omorul prin imprudență, violul, furtul calificat. Principiile care impun pronunțarea unei sentințe discreționare pe viață sânt:

- (i) infracțiunea trebuie să aibă un caracter grav și
- (ii) trebuie să existe circumstanțe excepționale care să demonstreze că criminalul prezintă un pericol pentru societate și că este imposibil de a preciza când acest pericol va dispărea.

Pedepsele pe viață discreționare sânt de durată nedeterminată cu scopul de a „monitoriza progresul deținutului... pentru a asigura că el va fi ținut în închisoare atâta timp cât va fi

considerat de a prezenta un pericol securității publice în cazul eliberării din închisoare” (R. c. Wilkinson (1983) 5 Rapoarte privind apelul penal 105, 108).

B. Detenția la discreția Mageității Sale

21. La originea noțiunii de detenție la discreția Mageității Sale se află o lege din 1800 privind „internarea a persoanelor alienate acuzate de comiterea unor infracțiuni” (Criminal Lunatics Act), care prevedea că condamnații achitați de acuzația de omor, trădare sau crimă pentru motive de alienare mintală la epoca comiterii infracțiunii trebuiau deținuți „sub supraveghere strictă până va fi făcută cunoscută dorința Mageității Sale”. Acest tip de pedeapsă este calificat ca internare „la discreția Mageității Sale”.

22. În 1908, detenția la discreția Mageității Sale a fost introdusă cu privire la acuzații cu vârsta cuprinsă între 10 și 16 ani. Ea a fost extinsă asupra celor care erau în vârstă de 18 ani la momentul condamnării (1993) și, ulterior, se aplica persoanelor sub vârsta de 18 ani la epoca comiterii infracțiunilor (1948).

23. Dispoziția în vigoare în prezent este articolul 53 paragraful 1 din Legea din 1933 cu privire la Copii și Adolescenți (variantă amendată) („Legea din 1933”) care prevede:

„În cazul în care autorul unei infracțiuni este recunoscut culpabil de omor și tribunalul constată că el avea mai puțin de 18 ani la momentul comiterii infracțiunii, tribunalul nu-l poate condamna la închisoare pe viață și nici nu poate pronunța împotriva lui sau înscrie în cazierul lui juridic condamnarea la pedeapsa cu moartea, dar în loc de acesta tribunalul îl poate... condamna la detenția la discreția Mageității Sale, adică la detenția în locul și în condițiile ordonate de Ministrul Afacerilor Interne.”

24. În cauza R. c. Ministrul Afacerilor Interne, ex parte Prem Singh (20 aprilie 1993, nepublicată) judecătorul Evans, de la Curtea Divizională a declarat vizavi de acest subiect următoarele:

„La momentul pronunțării sentinței, ordinele de detenție impuse în virtutea articolului 53 aveau un caracter obligatoriu. De fapt, acesta este echivalentul legal al sentinței obligatorii pe viață pentru comiterea unui omor în cazul tinerilor. Dar, în esență sa, pedeapsa dată este mai aproape de pedeapsa discreționară, o parte a căreia are un caracter punitiv (represiune și intimidare), iar restul este justificat de interesele securității publice decât dacă este verificat criteriul pericolului. Faptul că deținutul condamnat la detenție obligatorie pe viață poate beneficia de drepturi similare în materie de liberare pe cauciune nu schimbă faptul că acest tip de pedeapsă este justificabil ca pedeapsă pentru întreaga sa durată: a se vedea R. c. Ministrului Afacerilor Interne, Ex. p. Doody și alții (1993), Q.B: 157 și Wynne v. UK /C:E:D:O: 1 decembrie 1992). Ordinul de detenție emis în conformitate cu articolului 53 este atât discreționar cât și nedeterminat: el prevede detenția la discreția Mageității Sale..., așa decide asupra cazului de față, adoptând o interpretare restrictivă că, făcând abstracție de practica ministerului de interne și a comisiei pentru liberare condiționată, reclamantul trebuie considerat echivalent cu un deținut care-și execută pedeapsa discreționară pe viață pentru a stabili dacă prezenta speță relevă mai curând jurisprudența din cauza Wilson decât cea din cazul Payne.” (reproducerea stenogramei, pp. 24C-25B)

Respectiv, Curtea a delarat că reclamantul, aflat în detenția la discreția Mageității Sale, trebuie să beneficieze de aceeași posibilitate acordată unui deținut care-și execută pedeapsa discreționară pe viață de a consulta dosarul disponibil comisiei pentru eliberare condiționată la momentul adoptării deciziei asupra posibilității eliberării lui după revocarea liberării lui pe cauciune.

Comisia pentru eliberare condiționată și-a schimbat politica corespunzător.

25. Oricum, în declarație făcută în Parlament la 27 iulie 1993 (a se vedea paragraful 32), Secretarul de stat, dl Michael Howard, a explicat că el a inclus în categoria „deținuților care-și execută pedeapsa discreționară pe viață” acele „persoane care sânt, sau sânt susceptibile de a fi deținuți la discreția Miestății Sale în conformitate cu articolul 53 paragraful 1 din Legea din 1933 privind Copiii și Adolescenții...”

26. În cauza R. c. Ministrului de Interne, ex. parte T. și alții (1994) Queens Bench 378, 390D, judecătorul Kennedy la Curtea Divizională (la care s-a alăturat și judecătorul Pill) a declarat: „Nu văd nici un motiv de a-l considera ca având un statut special din cauza condamnării sale la detenție la discreția Maiestății Sale și nu la închisoare pe viață, în pofida declarației judecătorului Evans la pronunțarea hotărârii în cauza Reg c. Comisia de eliberarea condiționată, ex parte Singh (Prem) (20 aprilie 1993, nepublicată). Problemele abordate în cazul menționat erau diferite de cele din speță. Dacă Hickey nu ar fi fost internat în spital, el ar fi putut spera să beneficieze de prevederile articolului 35 paragraful 2 din Legea din 1991 cu privire la deținuții care-și execută pedeapsa obligatorie pe viață... trebuie de reamintit faptul că în cazul lui Hickey era vorba de omor, prin urmare sentința avea un caracter obligatoriu și nu discreționar.”

În apel, Curtea de apel a declarat că în cazul unei persoane condamnate la detenție la discreția Maiestății Sale, prevăzută de articolul 53 paragraful 1 din Legea din 1933 pentru omucidere, dispozițiile relevante în materie de eliberare erau cele care se conțineau în articolul 35 paragraful 2 din Legea privind justiția penală din 1991 (a se vedea paragraful 29), și nu cele relative la deținuții care execută pedeapsa cu detenție discreționară pe viață (R. c. Ministrului de Interne, ex parte Hickey (1995) 1 All England Law Reports 479, 488).

C. Liberarea condiționată

27. Pentru persoanele condamnate la închisoare pe viață obligatorie și discreționară, la internare pe viață și celor care sânt deținuți la discreția Maiestății sale este fixată o perioadă punitivă („tariff”), care corespunde perioadei de detenție necesare pentru a satisface exigențele de persecutare și intimidare. După expirarea perioadei „ tariff”, deținutul poate pretinde a beneficia de eliberare condiționată. Dispozițiile și practica aplicabile la stabilirea perioadei punitive și a eliberării condiționate au fost supuse unor modificări pe parcursul ultimilor ani, în special după intrarea în vigoare la 1 octombrie 1992 a legii din 1991 cu privire la Justiția Penală („Legea din 1991”).

1. Procedura generală

28. Articolul 61 paragraful 1 din legea cu privire la justiția penală din 1967 („Legea din 1967”), prevedea, printre altele, că ministrul, la recomandarea comisiei pentru eliberare condiționată și după ce s-a consultat cu Președintele secțiunii penale a Curții de Apel și judecătorul de prima instanță, poate „libera condiționat o persoană care-și execută pedeapsa de închisoare pe viață sau de internare pe viață sau o persoană deținută în conformitate cu articolul 53 din Legea cu privire la copii și adolescenți din 1933”. În acest context nici o diferență nu a fost trasată între deținuții care-și execută pedeapsa de închisoare obligatorie sau cea discreționară.

29. În virtutea articolului 35 paragraful 2 din legea din 1991, persoanele deținute la discreția Maiestății Sale și cei condamnați la închisoare pe viață nu fac parte din categoria condamnaților la pedeapsă discreționară cu închisoare pe viață (a se vedea paragraful 20), pot fi eliberate condiționat de către Ministrului Afacerilor Interne în baza recomandării comisiei

pentru eliberare condiționată și în urmă unor consultații cu Președintele secțiunii penale a Curții de Apel și judecătorul de prima instanță. Prin urmare, decizia finală asupra eliberării este adoptată de către Ministrul de Interne.

30. De asemenea, Ministrul Afacerilor Interne decide durata perioadei punitive impusă deținutului. Ulterior hotărârii Camerei Lorzilor din 24 iunie 1993 (R. c. Ministrului de Interne, ex parte Doody (1994) 1 Appeal Cases 531, 567 G), opinia judecătorului de prima instanță este comunicată deținutului după proces, precum și opinia Președintelui secțiunii penale a Curții de apel. Deținutului i se acordă posibilitatea de a adresa observațiile sale ministrului afacerilor interne, care ulterior procedează la fixarea perioadei de pedeapsă (tariff). În cazul în care ministrul decide să neglijeze recomandarea judiciară, el este obligat să indice motivele sale. În practică, deținutului i se comunică decizia definitivă a ministrului.

În cea de-a doua fază de detenție, post-punitivă, deținutul știe că „consecința penală a crimei comise s-a epuizat” (ibid., 557A)-

31. În declarația referitoare la politică din 13 noiembrie 1983 Sir Leon Britain, apoi Ministrul Afacerilor Interne, au precizat că eliberarea condiționată după expirarea perioadei punitive depinde de faptul dacă persoana nu mai este considerată a prezenta un pericol celor din jur.

32. La 27 iulie 1993, Ministrul de Interne, dl Michael Howard, a făcut o declarație de politică referitor la deținuții care-și execută pedeapsa pe viață obligatorie, declarând, printre altele, că înainte de a elibera condiționat un astfel de deținut el

„va examina nu numai (a) dacă perioada ispășită de deținut este adecvată și satisface exigențele represivității și intimidării și (b) dacă eliberarea deținutului nu încalcă exigența securității, dar de asemenea dacă eliberarea anticipată a deținutului va fi acceptabilă pentru public. Aceasta înseamnă că eu îmi voi exercita doar puterea discreționară în cazul în care voi fi convins că această decizie nu va compromite încrederea publicului în justiția penală.

33. Într-o serie de cazuri recente care implică persoane deținute la discreția Majestății Sale, s-a declarat că criteriul de aplicare pentru faza de detenție „post-punitivă” este stabilirea faptului dacă acuzatul constituie în continuare un pericol pentru public (R. c. Ministrului afacerilor interne, ex. parte Cox, 3 septembrie 1991; R. c. Ministrului afacerilor interne, ex parte Prem Singh, 20 aprilie 1993 – citat în paragraful 24; R. c. Ministrului afacerilor interne, ex parte Prem Singh (nr. 2), 16 martie 1995).

2. Procedura aplicabilă condamnaților la o pedeapsă discreționară viață

34. Ca urmare a deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Thynne, Wilson și Gunnell c. Regatului Unit (hotărârea din 25 octombrie 1990, seria A nr. 190-A), legea din 1991 a instituit schimbări la procedura de eliberarea a deținuților condamnați la pedeapsă discreționară pe viață.

35. În virtutea articolul 34 din legea din 1991, perioada punitivă impusă condamnatului la o pedeapsă discreționară pe viață este acum fixată în timpul unei audieri publice de către judecătorul de prima instanță după pronunțarea sentinței. După expirarea perioadei punitive, deținutul poate solicita ministrului de interne să difere cauza lui comisiei pentru eliberarea condiționată, care este competentă să dispună eliberarea lui în cazul în care este convinsă că menținerea lui în detenție nu mai este necesară pentru protecția publicului.

În conformitate cu Regulamentul comisiei pentru eliberare condiționată din 1992 care a intrat în vigoare la 1 octombrie 1992, deținutul are dreptul la o audiere orală, la accesul la ansamblul probelor puse la dispoziția juraților (a se vedea paragraful 37) și la reprezentare legală. Dispozițiile acestui regulament îi permit deținutului să solicite citarea martorilor în numele lui și de a supune unui interogatoriu contradictoriu pe cei care au scris rapoarte cu privire la cazul lui.

36. În termenii legii din 1991, persoanele deținute la discreția Majestății Sale nu sunt considerate deținuți care-și execută pedeapsa discreționară viață (articolul 43 paragraful 2)).

D. Comisia pentru eliberare condiționată și Comitetul local de control

37. Articolul 59 din legea din 1967 a definit compoziția și funcțiile comisiei pentru eliberare condiționată:

„(1) În vederea exercitării funcțiilor atribuite comisiei de această parte a legii pentru Anglia și Wales, va exista un organ denumit comisia pentru eliberare condiționată... compusă dintr-un președinte și nu mai puțin de patru alți membri desemnați de ministrul afacerilor interne.

...

(4) Dacă, într-un caz particular, comisia consideră necesar de a interoga persoana vizată înainte de pronunțarea deciziei, comisia poate solicita unuia din membrii săi s-o interogheze și va lua în considerație de raportul membrului asupra interviului...

(5) Documentele pe care ministrul trebuie să le furnizeze comisiei în conformitate cu paragraful precedent vor include:

- (a) în cazul în care cauza este diferită comisiei vizează eliberarea în virtutea articolului 60 sau 61 din prezenta lege, toate observațiile scrise făcute de persoana în cauză în legătură cu ultimul său interviu efectuat în conformitate cu dispozițiile următorului paragraf;
- (b) dacă cauza deferită vizează o persoană revocată în virtutea articolului 62 din prezenta lege, toate observațiile făcute în scris în conformitate cu prezentul articol.”

Cât privește compoziția comisiei, anexa 2 la Legea din 1967 prevede în continuare:

„1. Comisia pentru eliberare condiționată trebuie să includă

- (a) o persoană care exercită sau a exercitat o funcție judiciară;
- (b) un psihiatru înscris în registrul medicilor;
- (c) o persoană aleasă de ministru pentru cunoștințele și experiența de supraveghere sau asistență a deținuților puși în libertate;
- (d) o persoană aleasă de către ministru, care a studiat cauzele delincvenței sau tratamentul delincvenților.”

În mod tradițional, în compoziția comisiei intră trei judecători ai Curții Supreme, trei judecători itineranți și un judecător temporar. cauzele diferite comisiei pot fi examinate de trei sau mai mulți membri ai comisiei (Regulamentul comisiei din 1967). În practică, Comisia se întrunește în ședință în grupuri mici, care, în cazul condamnaților pe viață, includ și un judecător al Curții Supreme și un psihiatru. Judecătorii membri ai comisiei sunt numiți de ministrul de interne (articolul 59 paragraful 1 din Legea din 1976) în urma unor consultări cu Președintele secției penale a Curții de Apel.

Cu excepția unor reguli noi cu privire la condamnării la pedeapsa pe viață discreționară, dispoziții similare se aplică în conformitate cu legea din 1991.

38. În virtutea articolului 59 paragraful 6 din legea din 1967 ministrul afacerilor interne a stabilit pentru fiecare închisoare un comitet local de control care are funcția de a-l consulta cu privire la oportunitatea eliberării condiționate a deținuților. Se practica obținerea acestei evaluări înainte de deferirea unui caz la comisia pentru eliberare condiționată. Înainte ca comitetul local de control să examineze o cauză, un membru al comitetului trebuia să interogheze deținutul cu consimțământul acestuia.

Primul examen al comitetului local de control era fixat în mod normal de a fi efectuat cu trei ani înainte de expirarea perioadei punitive.

Regulamentul din 1992 privind Comisia pentru eliberare condiționată a suprimat comitetele locale de control, în prezent deținuții sânt interogați de către un membru al comisiei.

E. Controlul judiciar

39. Persoanele care își execută pedeapsa de detenție la discreția Maiestății Sale pot intenta o procedură la Curtea Supremă pentru a obține controlul judiciar al tuturor deciziilor adoptate de comisia pentru eliberare condiționată sau de ministrul afacerilor interne, în cazul în care deciziile în litigiu încalcă exigențele relevante prevăzute de lege sau dacă ele sânt corupte de ilegalitate, iraționalitate sau iregularitate procedurală (Consiliul Uniunii Serviciilor Sociale c. Ministrului pentru Serviciile Sociale (1984) 3 All England Law Reports 935, 950-51).

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

40. Dl Hussain a sesizat Comisia la 31 martie 1993. El a invocat dispozițiile articolului 5 paragraful 4 din Convenție, reclamând că, în virtutea regulamentului în vigoare:

- (a) el nu a avut dreptul la un exam periodic al detenției sale continue efectuat de către un tribunal;
- (b) decizia finală privind eliberarea lui aparține executivului;
- (c) el nu a avut dreptul de a fi audiat în timpul unei audieri orale sau de a interoga și cita martorii;
- (d) nu a avut dreptul de a consulta rapoartele prezentate comisiei pentru eliberarea condiționată.

Reclamantul s-a plâns de asemenea, invocând dispozițiile articolului 14 din Convenție că a fost supus discriminării în mod irațional bazată pe statutul lui de persoană condamnată de omor.

41. Comisia a declarat cererea (nr. 21928/93) admisibilă la 30 iunie 1994. În raportul său din 11 octombrie 1994 (articolul 31), ea a conchis în unanimitate că a avut loc o încălcare a articolului 5 paragraful 4 în ceea ce privește lipsa unui examen juducuar a detenției continue a reclamantului și că nu era necesar de a examina plângerile sub aspectul articolului 14 din Convenție.

Textul integral al opiniei Comisiei este anexat la prezenta hotărâre ¹

¹ Din considerente practice, această anexă nu va apărea decât în versiunea publicată a hotărârii (Culegere de Hotărâri și Decizii 1996 III), dar o copie a raportului Comisiei este disponibil la arhivă.

ARGUMENTELE FINALE ÎN FAȚA CURȚII

42. La audiere, agentul guvernamental a invitat Curtea să decidă că în prezentul caz nu a avut loc nici o încălcare a dispozițiilor Convenției.

Reclamantul a solicitat Curții să confirme plângerile lui și să declare că drepturile lui garantate de articolul 5 paragraful 4 au fost violate, atât prin refuzul de a efectua un control judiciar de către un organ de tip juridicțional și prin refuzul de a desfășura o audiere contradictorie la care el ar fi putut să expună personal cererea lui de eliberare.

ÎN DREPT

1. OBIECTUL LITIGIULUI

43. În memoriul său adresat Curții și în timpul audierii, reclamantul s-a plâns de maniera secretă și neechitabilă în care a fost fixată perioada lui punitivă (a se vedea paragraful 27).

44. Curtea notează că această plângere nu a fost examinată de Comisie în raportul său și nici în decizia sa cu privire la admisibilitate și că, după cum a subliniat delegatul Comisiei, este neclar dacă ea poate fi considerată de a fi relevantă obiectului litigiului în fața Curții, așa cum a fost delimitat de decizia Comisiei cu privire la admisibilitate (a se vedea, printre altele, hotărârea din 21 februarie 1990 în cauza Powell și Rayner c. Regatului Unit, seria A nr. 172, p. 13, paragraful 29).

În orice caz, dat fiind faptul că perioada punitivă impusă reclamantului a expirat deja, Curtea nu consideră necesar de a examina această plângere.

Prin urmare, obiectul litigiului deferit Curții este limitat la chestiunile litigioase în temeiul articolul 5 paragraful 4 care au fost ridicate în legătură cu situația curentă a reclamantului, adică detenția post-punitivă.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 5 PARAGRAFUL 4 DIN CONVENȚIE

45. Dl Hussain s-a plâns că de faptul că nu a fost efectuată, la intervale rezonabile de timp, o examinare a motivelor menținerii lui în detenție la discreția Maiestății Sale de către un tribunal. El a invocat articolul 5 paragraful 4 din Convenție care prevede:

„Orice persoană privată de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

46. În primul rând, Curtea va examina dacă, ținând cont de cracteristicile particulare a detenției la discreția Maiestății Sale, exigențele articolului 5 paragraful 4 au fost satisfăcute de procesul inițial și de procedura de apel sau, din contra, dacă această dispoziție conferă un drept suplimentar de a contesta legalitatea detenției continue în fața unui tribunal.

A. Dacă controlul judiciar cerut a fost incorporat în condamnarea inițială

47. Potrivit reclamantului, sentința de detenție la discreția Maiestății Sale era diferită de pedeapsa obligatorie pe viață impusă adulților (a se vedea paragraful 20), care a fost examinată de Curte în hotărârea sa din 18 iulie 1994 în cauza Wynne c. Regatului Unit (seria A nr. 294-A), prin aceea că primul tip nu se bazează numai pe gravitatea infracțiunii dar ține cont și de vârsta

autorului infracțiunii. Principiul, conform căruia crimele comise de minori nu trebuie pedepsite la fel de sever ca cele comise de adulți, se conține, după cum a afirmat reclamantul, în toate codurile penale civilizate. În acest context, scopul sentinței de detenție la discreția Maiestății Sale nu are un caracter în exclusivitate punitiv dar parțial punitiv și parțial preventiv.

În sprijinul acestui argument, reclamantul s-a referit la originea istorică a expresiei „la discreția Maiestății Sale (the Criminal Lunatics Act 1800 și Legea cu privire la Copii din 1908 – a se vedea paragrafele 21 și 23) în contextul căreia ea urmărea un scop clar preventiv. În continuare, el s-a referit la formularea articolului 53 din Legea din 1933 („o persoană sub 18 ani....nu va fi, dacă....condamnată pentru omor, condamnată la închisoare pe viață”- a se vedea paragraful 23) și la caracterul nedeterminat al formulei folosite în propoziție („la discreția Maiestății Sale”).

Reclamantul a conchis că o sentință de detenție impusă în conformitate cu articolul 53 se apropie prin caracterul său nedeterminat și obiectivele sale de prevenire mai curând de o sentință pe viață discreționară, așa cum a fost examinată de Curtea în cauza Thynne, Wilson și Gunnell citată anterior decât de o sentință pe viață obligatorie. La fel ca în cazul citat, după expirarea perioadei punitive, unicul motiv legitim al detenției continue a reclamantului ar fi constatarea pericolului pe care-l prezintă în continuare, o caracteristică susceptibilă de schimbare pe parcursul timpului (ibid., p. 30, paragraful 76). Aceasta a fost în special adevărat în cazul autorilor infracțiunii în vârstă de zece ani la momentul comiterii infracțiunii. Prin urmare, la această fază a executării sentinței sale, reclamantul avea dreptul în conformitate cu articolul 5 paragraful 4 la stabilirea legalității detenției continue la intervale rezonabile de către un tribunal.

48. Comisia a fost de acord în substanță cu argumentele reclamantului și a adăugat că absența cuvântului „viață” în expresie numai a consolidat caracterul ei nedeterminat. În continuare, Comisia a notat comentariile judecătorului de prima instanță asupra pericolului prezentat de către reclamant (a se vedea paragraful 8).

49. Guvernul a susținut că sentința de detenție la discreția Maiestății Sale are, în mod esențial, un caracter punitiv și este impusă automat tuturor minorilor acuzați de omor în funcție de gravitatea crimelor comise și indiferent de starea lor mintală sau de pericolul pe care-l prezintă. Această explică motivul pentru care în conformitate cu legea privind justiția penală din 1991 aceeași procedură de eliberare reglementează sentințele obligatorii pe viață impuse adulților și cele de detenție la discreția Maiestății Sale, precum și motivul pentru care politici administrative similare sânt aplicate ambelor (a se vedea paragrafele 25 și 29). În continuare, după expirarea perioadei punitive, nu numai caracterul periculos al reclamantului dar și acceptarea de către public a eliberării anticipate trebuie să fie examinată cu scopul de a nu compromite încrederea publicului în sistemul justiției penale (a se vedea paragraful 32).

În continuare, s-a afirmat că, separat de faptul că persoanele condamnate la detenție la discreția Maiestății Sale nu vor fi deținute pe parcursul etapelor incipiente într-o închisoare, dar într-o instituție specială pentru infractori minori, sentința nu era altceva decât un echivalent legal al sentinței obligatorii pe viață impusă adulților. În aceste circumstanțe, chestiunile în litigiu în speță erau identice cu cele din Cauza Wynne (citată în paragraful 47) în care Curtea a constatat că procesul inițial și procedura de apel a satisfăcut exigențele articolului 5 paragraful 4 din Convenție.

50. La început, Curtea notează că, după cum a fost recunoscut în mod general, chestiunea de centrală în litigiu este dacă detenția la discreția Maiestății Sale, dată fiind natura și scopul ei, trebuie să fie asimilată, conform jurisprudenței Convenției, cu o sentință obligatorie de închisoare pe viață sau mai curând cu o sentință discreționară de închisoare pe viață. La examinarea acestei întrebări Curtea trebuie, prin urmare, să decidă dacă sentința impusă în

virtutea articolului 53 se aproprie în substanță la cea care constituie esența cauzelor Weeks c. Regatului Unit (hotărârea din 2 martie 1987, seria A nr. 114) și Tynne, Wilson și Gunnell (citate în paragraful 34) sau a unei cauze mai recente Wynne c. Regatului Unit (citată în paragraful 47).

51. Potrivit guvernului, este adevărat că o sentință de detenție la discreția Maiestății Sale are un caracter obligatoriu: ea este stabilită de lege și impusă în mod automat în toate cazurile care vizează minorii sub vârsta de 18 ani condamnați pentru omor, în acest context judecătorul de prima instanță nu dispune de o putere discreționară. De asemenea, este cert faptul că legea din 1991, precum și declarațiile recente de politică tratează sentința în litigiu în speță la fel ca sentințele obligatorii pe viață în ceea ce privește procedura pentru eliberare condiționată și reintegrare.

Pe de altă parte, este incontestabil faptul că, ținând cont de originile ei legale, expresia „la discreția Maiestății Sale” a avut un scop clar de prevenire și că, spre deosebire de sentințele de internare sau închisoare pe viață, cuvântul „viață” nu este menționat în descrierea sentinței.

52. Cu toate acestea, indiferent de cât de important ar putea fi aceste argumente pentru înțelegerea sentinței de detenție prevăzută de articolul 53 în dreptul englez, punctul litigios decisiv în prezentul context este dacă caracterul și, în special, scopul sentinței în cauză sânt de natură să impună necesitatea examinării legalității menținerii în detenție de către un tribunal respectând exigențele articolului 5 paragraful 4.

53. Curtea reamintește faptul că reclamantul a fost condamnat la detenție la discreția maiestății Sale din cauza vârstei sale minore la momentul comiterii infracțiunii. În cazul minorilor condamnați de comiterea unor crime cu caracter grav, sentința corespunzătoare conține cu siguranță un element punitiv și, respectiv, o perioadă punitivă este fixată pentru a reflecta exigențele represiei și intimidării. Oricum, detenția nedeterminată impusă unui tânăr condamnat, care poate fi menținută pe parcursul întregii vieți a acestui tânăr, poate fi justificată numai de necesitatea protecției publicului.

Aceste considerente, concentrate asupra unei evaluări a caracterului și stării psihice a tânărului infractor și a pericolului eventual pentru societate, trebuie în mod necesar să țină cont de evoluția constantă a personalității și a comportamentului lui cauzate de maturizarea lui. Incapacitatea de a ține cont de schimbările cauzate în mod inevitabil de procesul de maturizare ar însemna că condamnații tineri deținuți în conformitate cu articolul 53 ar fi tratați ca fiind privați de libertatea lor pentru restul vieții, o situație care, după cum au subliniat reclamantul și delegatul, ar putea cauza apariția unor probleme sub aspectul articolului 3 din Convenție.

54. În raport cu aceste argumente, Curtea conchide că sentința reclamnatului, după expirarea perioadei punitive, se compară mai mult cu o sentință discreționară pe viață. Deși într-un context diferit, aceasta a fost opinia exprimată de curtea Divizională în hotărârea sa din 20 aprilie 1993 (R. c. Ministrului de Interne, ex parte Prem Singh, a se vedea paragraful 24).

Motivul decisiv pentru menținerea detenției reclamantului a fost și continuă să fie pericolul pe care-l prezintă pentru societate, o caracteristică susceptibilă de a evolua paralel timpului. Respectiv, noi întrebări privind legalitatea pot părea în cursul detenției și reclamantul are dreptul, în virtutea articolului 5 paragraful 4, de a sesiza un tribunal competent pentru a obține o decizie, în intervale rezonabile de timp, cu privire la legalitatea detenției sale (a se vedea *nutatis mutandis*, hotărârea în cauza Thynne, Wilson și Gunnell menționată mai sus, p. 30, paragraful 76).

B. dacă căile de recurs disponibile au satisfăcut exigențele articolului 5 paragraful 4

55. Guvernul a acceptat că dacă, contrar argumentelor sale, articolul 5 paragraful 4 conferea drepturi suplimentare de a contesta legalitatea menținerii reclamantului în detenție, ar fi existat o încălcare a acestei dispoziții, dar numai în măsura în care comisia pentru eliberare condiționată nu dispunea de putere generală de a dispune eliberarea reclamantului după expirarea perioadei punitive.

În răspuns la teza reclamantului că importanța și natura litigiului, cu alte cuvinte starea psihică a deținutului, a impus necesitatea unei audieri contradictorie, inclusiv posibilitatea de a cita și interoga martorii, guvernul a reamintit că articolul 5 paragraful 4 nu conferă un drept absolut la o procedură contradictorie și în măsura în care echitatea impunea necesitatea unei audieri orale, care putea fi garantată printr-un control judiciar.

56. Comisia a constatat că comisia pentru eliberarea condiționată, lipsită de puterea de decizie, nu putea fi considerată un organ care satisface exigențele articolului 5 paragraful 4. Cât privește necesitatea unei audieri contradictorii, delegatul Comisiei a adăugat că controlul judiciar „constituie un remediu nesigur, dat fiind faptul că în cazul deținuților care-și execută pedeapsa pe viață discreționară audierea orală este prevăzută în mod express, dar nu și în cazul persoanelor deținute la discreția Majestății Sale.

57. Curtea reamintește că articolul 5 paragraful 4 nu garantează dreptul la un astfel de control judiciar care ar împuternici „tribunalul” să-și substituie cu privire la ansamblului aspectelor cauzei, inclusiv considerentele de oportunitate, propria libertate de apreciere cu cea a autorității care adoptă decizii; examenul trebuie să fie suficient de amplu pentru a se referi la/ase sprijini pe condițiile care, sub aspectul Convenției, sânt esențiale pentru detenția legală a unei persoane supuse unui tip special de privațiune de libertate aplicat reclamantului (a se vedea, printre altele, hotărârea în cauza Weeks, anterior citată, p. 29, paragraful 59, hotărârea din 29 august 1990 în cauza the E c. Norvegiei, seria A nr. 181-A, p. 21, paragraful 50, și hotărârea anterior menționată în cauza Thynne, Wilson și Gunnell, p. 30, paragraful 79).

58. La fel ca în cauza Thynne, Wilson și Gunnell (p. 30, paragraful 80) și în pofida unie noi politici care permite persoanelor deținute în virtutea articolului 53 din legea din 1933 să consulte dosarul examinat de comisia pentru eliberare condiționată (a se vedea paragraful 24), Curtea nu vede nici un motiv pentru a neglija constatarea făcută în cauza Weeks (citată mai sus, p. 29-33, paragrafele 60-69) că comisia pentru eliberare condiționată nu satisface exigențele articolului 5 paragraful 4. Guvernul nu contestă măsura în care comisia pentru eliberare condiționată nu are competența să dispună eliberarea unui deținut. Oricum, lipsa procedurii contradictorii în fața acestui organ de asemenea îl împiedică de a fi considerat tribunal sau instanță de judecată în sensul articolului 5 paragrafului 4.

59. În acest context Curtea reamintește că, în astfel de domenii de o importanță crucială ca privarea de libertate și în cazul în care apar întrebări care implică, spre exemplu, o evaluare a caracterului sau a stării psihice a reclamantului, prezența reclamantului la o audiere orală poate fi esențială pentru caracterul echitabil al procedurii (a se vedea mutatis mutandis, hotărârea din 21 septembrie 1993 în cauza Kremzow c. Austriei, seria A nr. 268-B, p. 45, paragraful 67).

60. Curtea consideră că, în situații similare cu cea a reclamantului, în care o perioadă lungă de privațiune de libertate poate fi în joc și caracteristicile personalității lui, precum și nivelul de maturitate prezintă importanță la deciderea caracterului lui periculos, articolul 5 paragraful 4 impune necesitatea unei audieri orale în contextul unei proceduri contradictorii de citare și interogare a martorilor.

61. Faptul că reclamantul ar putea obține o audiere orală prin instituirea procedurii de control judiciar nu constituie un răspuns la această exigență. În primul rând, articolul 5 paragraful 4 presupune existența unei proceduri în conformitate cu exigențele sale, excluzând necesitatea instituirii unei proceduri distincte pentru a o porni. În al doilea rând, la fel ca delegatul Comisiei, Curtea nu este convinsă că posibilitatea de care dispunea reclamantul de a obține o audiere orală prin intermediul procedurii de control judiciar este suficient de sigură pentru a fi considerată de a satisface exigențele articolului 5 paragraful 4 din Convenție.

C. Recapitulare

62. În concluzie, Curtea constată că a avut loc o încălcare a articolului 5 paragraful 4 din Convenție prin aceea că reclamantul, după expirarea perioadei punitive, nu a fost capabil să impună necesitatea examinării detenției lui continuie la discreția Maiestății Sale în fața unui tribunal cu putere și garanții procedurale care să satisfacă această prevedere.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 14 DIN CONVENȚIE

63. Atât în memoriul său scris cât și în adresarea sa în fața Curții, reclamantul nu a făcut nici o referință la plângerea sa înaintată în virtutea articolului 1, care a fost declarată admisibilă de Comisie (a se vedea paragraful 41). În aceste circumstanțe și din moment ce nici o chestiune separată nu pare a fi ridicată în virtutea acestei dispoziții, Curtea nu are nici un motiv de a o examina din propria inițiativă.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 50 DIN CONVENȚIE

64. Articolul 50 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea constată că o decizie luată de o autoritate juridică sau de orice altă autoritate a Înaltei Părți Contractante este total sau parțial în conflict cu obligațiunile impuse prin Convenție, și dacă dreptul intern al Înaltei Părții nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestor decizii sau măsuri, Curtea va acorda părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

Revendicările reclamantului în termenii acestei dispoziții vizau compensația pentru daune morale și rambursarea cheltuielilor și costurilor suportate în timpul procesurilor în fața instituțiilor Convenției.

A. Daune morale

65. Reclamantul a solicitat compensație pentru viteza lentă cu care a progresat spre libertate pe parcursul ultimilor șaptesprezece ani și, ca alternativă, pentru pierderea oportunității ca cazul lui să fie examinat de un tribunal independent și echitabil și prejudiciul, neliniștea și întârzierea provocată de această pierdere. El a reclamat suma de 50, 000 lire sterline, invocând faptul că din cauza violării drepturilor sale garantate de Convenție, el a trebuit să execute cinci ani suplimentari de detenție.

66. În opinia Curții, nu există nici o probă că reclamantul și-ar fi redobândit libertatea în cazul neîncălcării articolului 5 paragraful 4. Chiar dacă s-ar presupune că el a suferit de „neliniște”, Curtea împărtășește opinia guvernului că, în circumstanțele speței, constatarea unei încălcări constituie suficientă satisfacție echitabilă în sensul articolului 50.

B. Costuri și cheltuieli

67. Pentru rambursarea costurilor și cheltuielilor suportate în timpul procedurii în fața instituțiilor Convenției, reclamantul a reclamat suma de 32, 459. 58 lire sterline, inclusiv și taxa pe valoare adăugată.

68. Guvernul consideră suma reclamată excesivă.

69. În lumina criteriilor care derivă din jurisprudența sa, Curtea decide acordarea reclamantului a sumei de 19, 000 lire sterline minus suma de 14, 475 franci francezi deja achitată cu titlu de asistență juridică pentru onorarii și cheltuieli de transport și cazare.

C. Dobândă moratorie

70. Conform informațiilor disponibile Curții, rata legală de dobândă aplicabile în Regatul Unit la data adoptării prezentei decizii este de 8% anual.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. Decide că a avut loc o încălcare a articolului 5 paragraful 4 din Convenție prin aceea că reclamantul, după expirarea perioadei punitive, nu a fost capabil să sesizeze un tribunal pentru a examina menținerea sa în detenție.
2. Decide că nu este necesar de a examina plângerea înaintată în virtutea articolului 14 din Convenție.
3. Decide că prezenta hotărâre constituie în sine o satisfacție echitabilă pentru daunele morale suportate;
4. Decide
 - (a) că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, cu titlu de cheltuieli și costuri de judecată, suma de 19, 000 lire sterline (nouăsprezece mii lire sterline), minus suma de 14, 475 (paisprezece mii patru sute șaptezeci și cinci) franci francezi care au fost deja plătiți în calitate de asistență juridică, care urmează a fi convertiți în lire sterline la rata de schimb la ziua pronunțării prezentei hotărâri;
 - (b) că o simplă dobândă la o rată anuală de 8% trebuie să fie plătită după expirarea a termenului de trei luni menționat mai sus;
5. Respinge restul cererii pentru satisfacție echitabilă.

Redactată în limbile engleză și franceză, apoi pronunțată în public la Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la 21 februarie 1996.

Semnat: Rolv RYSSDAL, Președinte

Semnat: Herbert PETZOLD, grefier

